

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

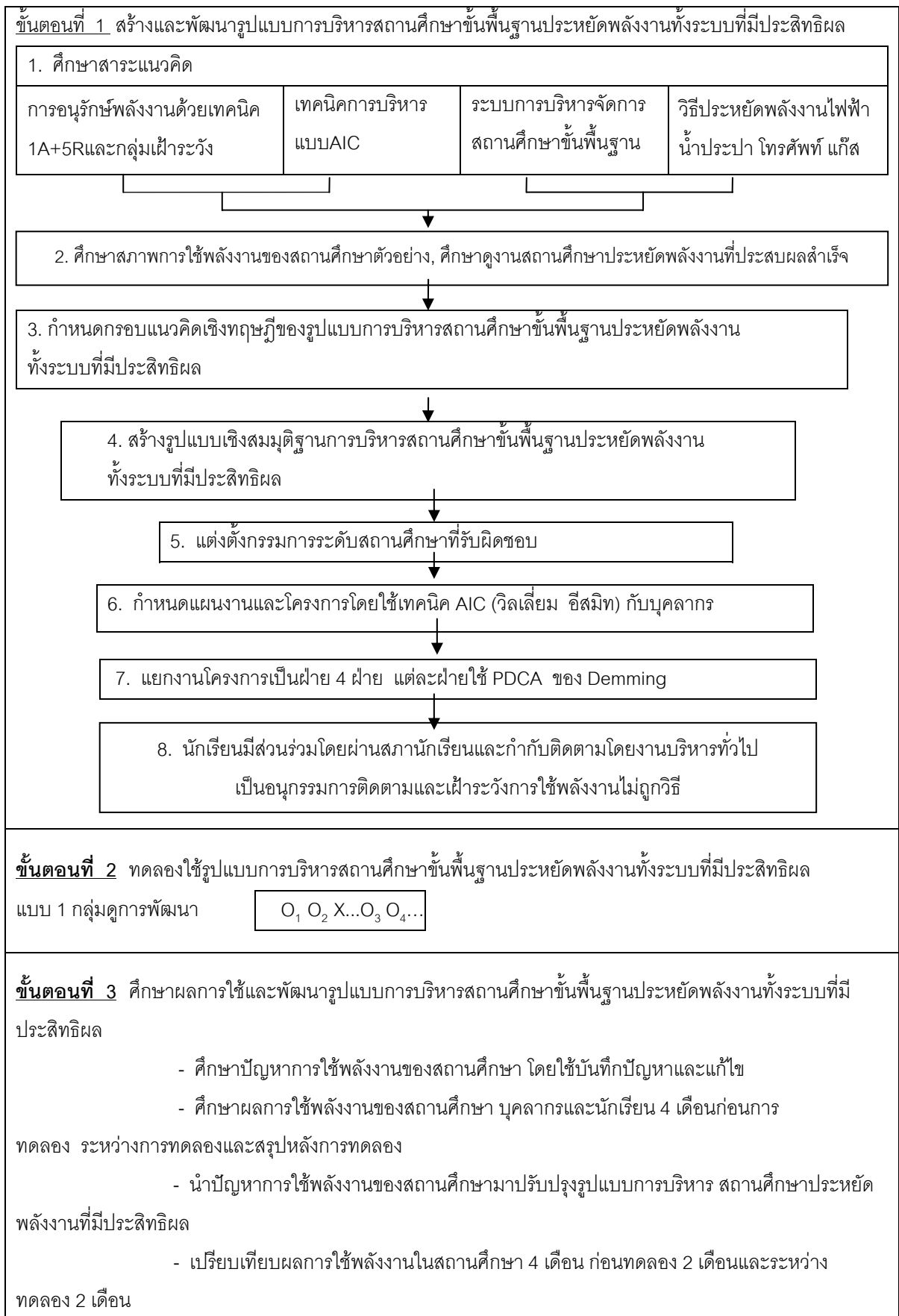
การศึกษาค้นคว้าเรื่องรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประหยัดพลังงานทั้งระบบที่มีประสิทธิผลนี้ มุ่งพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาประหยัดพลังงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ คณะผู้ศึกษาได้กำหนดวิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้าออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประหยัดพลังงานทั้งระบบที่มีประสิทธิผล

ขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประหยัดพลังงานทั้งระบบ

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประหยัดพลังงานทั้งระบบ

การดำเนินการค้นคว้าทั้ง 3 ขั้นตอนดังกล่าวสอดคล้องกับกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เพราะเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ซึ่งขั้นตอนการดำเนินการค้นคว้า เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาประหยัดพลังงานทั้งระบบที่มีประสิทธิผลแสดงการดำเนินการวิจัยดังภาพ

ภาพที่ 2 ขั้นตอนการศึกษาค้นคว้า

ขั้นตอนการศึกษาค้นคว้า

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประหยัดพลังงาน ทั้งระบบที่มีประสิทธิผล

- 1.1 ศึกษาเนื้อหาสาระแนวคิดจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย คือ
 - 1.1.1 เทคนิคการวางแผนแบบAIC
 - 1.1.2 ระบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 1.1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงาน
 - 1.1.4 มาตรการการอนุรักษ์พลังงานสำหรับสำนักงาน
 - 1.1.5 ใช้กระบวนการบริหารและประเมินผลตามวงจรของเดมมิ่ง (PDCA)
 - 1.1.6 เทคนิคการใช้กลุ่มสัมพันธ์
 - 1.1.7 เทคนิคการใช้กลุ่มเฝ้าระวังการใช้พลังงานไม่ถูกวิธี

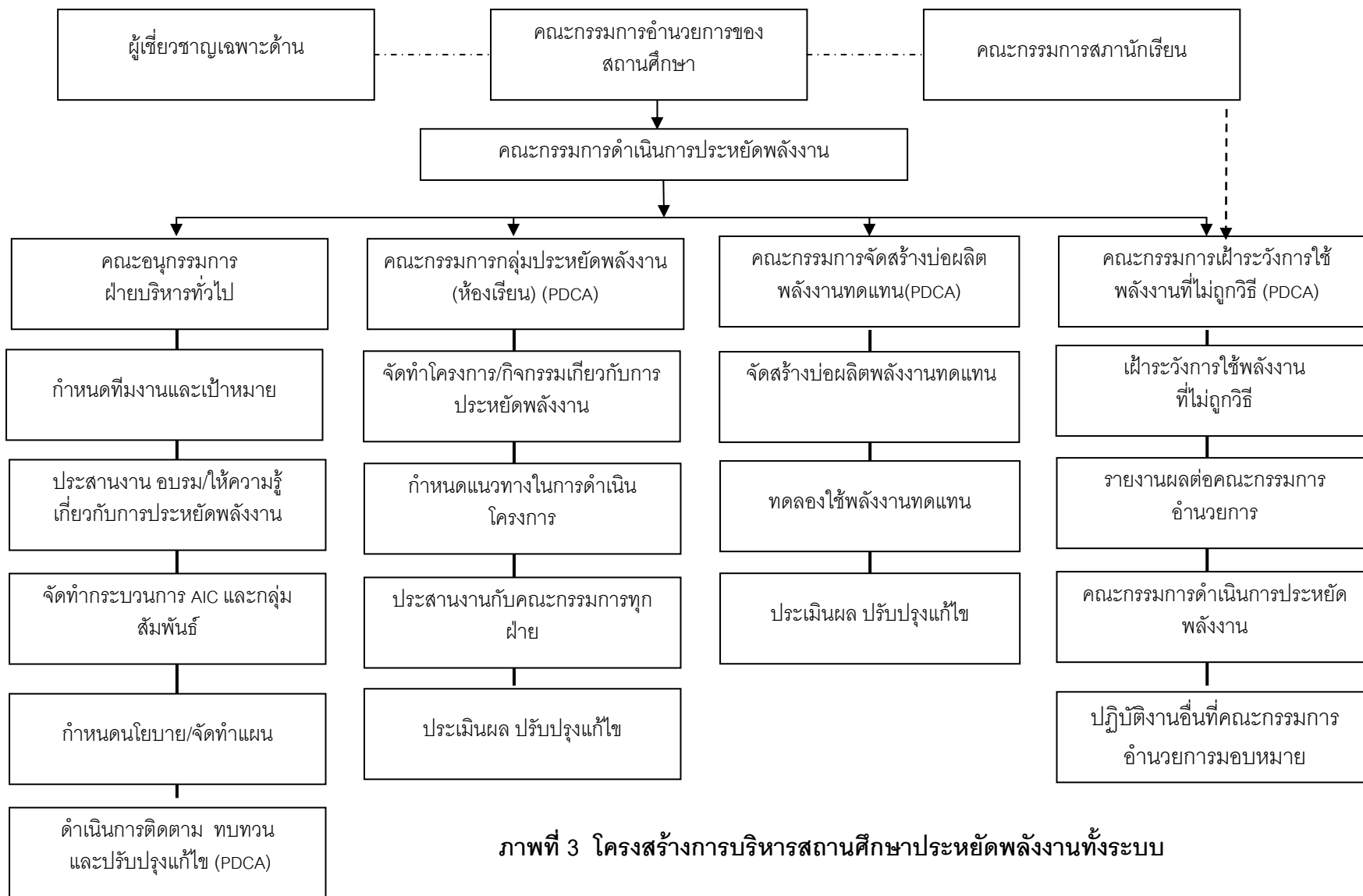
สาระจากการศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหาสำหรับการกำหนดความต้องการ ความจำเป็นในการพัฒนารูปแบบและกำหนดรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประหยัดพลังงานทั้งระบบที่มีประสิทธิผล

1.2 การศึกษาดูงานการใช้พลังงานของสถานศึกษาที่จัดโครงการ/ กิจกรรมเพื่อการประหยัดพลังงานที่ประสบความสำเร็จด้านการประหยัดพลังงาน จำนวน 2 โรงเรียน ได้แก่โรงเรียนบ้านปากทรง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 3 โรงเรียนบ้านทุ่งน้อย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2 และศูนย์ทดลองวิชาการพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานจังหวัดพิษณุโลก

1.3 เชิญวิทยากรมาให้ความรู้และเป็นกรรมการที่ปรึกษา

1.4 กำหนดกรอบโครงสร้างองค์การของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประหยัดพลังงานทั้งระบบที่มีประสิทธิผล จากการศึกษาแนวคิดทำให้ได้แนวทางการกำหนดกรอบโครงสร้างของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประหยัดพลังงานทั้งระบบที่มีประสิทธิผล ปราบกฏผลดังนี้

โครงสร้างการบริหารสถานศึกษาประหยัดพลังงานทั้งระบบ

ภาพที่ 3 โครงสร้างการบริหารสถานศึกษาประหยัดพลังงานทั้งระบบ

1.5 สร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประหยัดพลังงานทั้งระบบที่มีประสิทธิผล เช่น การกำหนดนโยบาย กฎระเบียบการใช้พลังงานอย่างประหยัดที่ทุกคนต้องร่วมมือกันปฏิบัติและจัดโครงการ/ กิจกรรมในการรณรงค์การอนุรักษ์พลังงาน

1.6 แต่งตั้งกรรมการที่รับผิดชอบ

การบริหารสถานศึกษาประหยัดพลังงาน จะต้องมีแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารเพื่อประหยัดพลังงานซึ่งประกอบด้วยบุคลากรในระดับต่างๆเพื่อประสานงานและรับผิดชอบในภาพรวมทั้งหมดร่วมกันดังนี้

ผู้อำนวยการโรงเรียน	ประธานกรรมการ
รองผู้อำนวยการโรงเรียน	กรรมการ
หัวหน้าฝ่ายงานของโรงเรียน	กรรมการ
ประธานสถานักเรียน	กรรมการ
หัวหน้างานบริหารทั่วไป	กรรมการและเลขานุการ

โดยกำหนดภารกิจของคณะกรรมการดังต่อไปนี้

6.1.1 กำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ในการจัดการบริหารสถานศึกษาเพื่อประหยัดพลังงาน

6.1.2 กำหนดการบริหารงานและโครงการต่างๆของโรงเรียนประหยัดพลังงาน

6.1.3 ร่วมจัดทำแผนงานและแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน

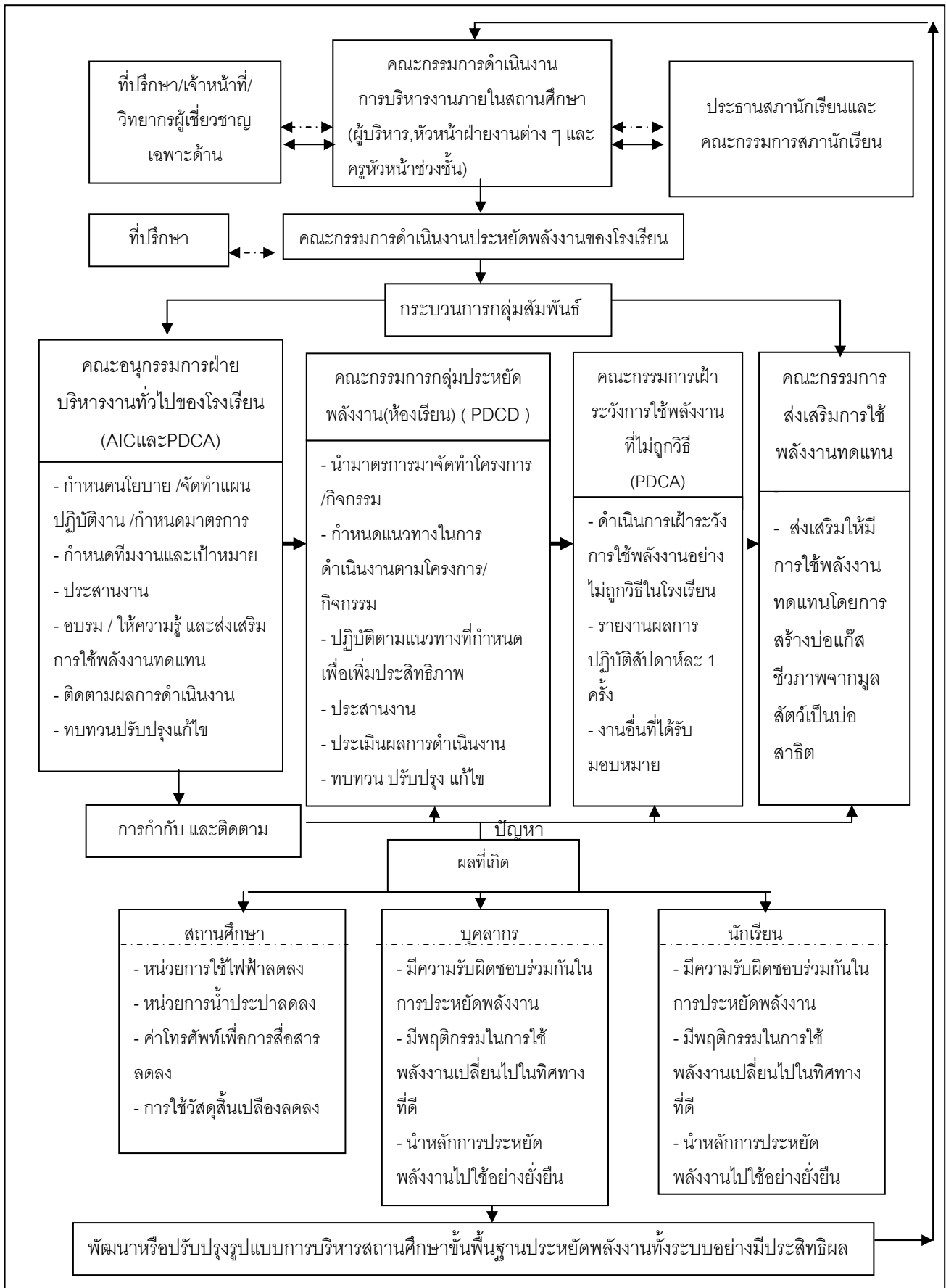
6.1.4 การจัดกิจกรรมสนับสนุนต่างๆ

1.7 ใช้เทคนิค AIC และ PDCA มาประยุกต์ใช้

ขั้นตอนการใช้ AIC ในรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประหยัดพลังงานทั้งระบบ โดยฝ่ายบริหารงานทั่วไปเป็นผู้ดำเนินการ ใช้กระบวนการบริการ ของ เดมมิ่ง PDCA เมื่อใช้ไป 1 เดือน ทบทวนกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เป็นการกระตุ้นให้ตื่นตัว ดังรายละเอียดที่ปรากฏในตาราง

ขั้นตอน	ขั้นตอนการดำเนินการ
<p>7.1 ขั้นแสดงความความคิดเห็นและการยอมรับซึ่งกันและกัน (A: Appreciation)</p>	<p>7.1.1 ประชุมคณะกรรมการเพื่อแนะนำตัวและสร้างการยอมรับซึ่งกันและกัน</p> <p>7.1.2 บุคลากรร่วมกันแสดงความความคิดเห็นเพื่อหาแนวทางในการประหยัดพลังงาน.ในอนาคต</p> <p>7.1.3 บุคลากรนำผลการประชุมไปประชุม ร่วมกับนักเรียนเพื่อสร้างความตระหนัก ร่วมกันในการประหยัดพลังงานของสถานศึกษา</p> <p>7.1.4 นำข้อเสนอแนะแนวทางมาเรียบเรียงเป็นแนวทางในการประหยัดพลังงาน</p> <p>7.1.5 บุคลากรนำผลการประชุมมาทำแผนการสอนในการเรียนการสอน</p>
<p>7.2 ขั้นนำความรู้และประสบการณ์มา กำหนดแผนงานและวิธีการดำเนินการ (I: Influence)</p>	<p>7.2.1 นำผลการประชุมมาวิเคราะห์ ร่วมกันลำดับความสำคัญความเป็นไปได้ ความสำคัญก่อนหลัง</p> <p>7.2.2 จัดทำแผนปฏิบัติการในการประหยัดพลังงานของสถานศึกษา</p> <p>7.2.3 วิเคราะห์ความเป็นจริง และความเป็นไปได้</p> <p>7.2.4 จัดลำดับความสำคัญของกิจกรรม</p> <p>7.3.5 จัดทำแผนปฏิบัติการผู้รับผิดชอบ</p> <ul style="list-style-type: none"> - บุคลากรฝ่ายวิชาการ - บุคลากรฝ่ายธุรการ - บุคลากรฝ่ายอาคารสถานที่ - บุคลากรฝ่ายกิจกรรมนักเรียน <p>7.3.6 มาตรการ การอนุรักษ์พลังงานสำหรับสำนักงาน</p>
<p>7.3 ขั้นปฏิบัติตามแผนและการควบคุม (C: Control)</p>	<p>7.3.1 ลงมือปฏิบัติ ตามบทบาทความรับผิดชอบของตน(PDCA)</p> <p>7.3.2 ประเมินค่า ทุก 1 เดือน ทบทวนบทบาทและผลงาน(กลุ่มสัมพันธ์)</p> <p>7.3.3 ประเมินผลทุกปี มีการประชุมและประเมินความก้าวหน้า</p>

1.8 ได้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประหยัดพลังงานทั้งระบบที่มีประสิทธิผล ดังภาพ

ภาพที่ 4 รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประหยัดพลังงานทั้งระบบที่มีประสิทธิผล

การบริหารจัดการ

การบริหารจัดการตามรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประหยัดพลังงานทั้งระบบที่มีประสิทธิผล ดำเนินการ ดังนี้

1. ทุกโรงเรียนมีคณะกรรมการอำนวยการของโรงเรียนอยู่แล้ว ซึ่งประกอบด้วย
 - 1.1 ผู้อำนวยการสถานศึกษา ประธานคณะกรรมการ
 - 1.2 รองผู้อำนวยการสถานศึกษา รองประธานคณะกรรมการ
 - 1.3 หัวหน้าฝ่ายบริหารงานบุคคล กรรมการ
 - 1.4 หัวหน้าฝ่ายธุรการ การเงิน และพัสดุ กรรมการ
 - 1.5 หัวหน้าฝ่ายวิชาการ กรรมการ
 - 1.6 หัวหน้าสายช่วงชั้น กรรมการ
 - 1.7 หัวหน้าฝ่ายงานบริหารทั่วไป กรรมการและเลขานุการ
2. โรงเรียนเชิญผู้มีความรู้ความสามารถหรือผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการประหยัดพลังงาน ไฟฟ้า น้ำประปา และโทรศัพท์ เป็นที่ปรึกษา ซึ่งได้แก่
 - 2.1 ผู้จัดการการไฟฟ้าอำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์
 - 2.2 ผู้จัดการการประปาอำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์
 - 2.3 ผู้จัดการองค์การโทรศัพท์ อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์
3. แต่งตั้งคณะกรรมการสถานักเรียนของโรงเรียนเป็นที่ปรึกษา
4. คณะกรรมการอำนวยการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานประหยัดพลังงานของโรงเรียน 1 ชุด ประกอบด้วย
 - 4.1 ผู้จัดการการไฟฟ้าอำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่ปรึกษา
 - 4.2 ผู้จัดการการประปาอำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่ปรึกษา
 - 4.3 ผู้จัดการองค์การโทรศัพท์ อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่ปรึกษา
 - 4.4 ผู้อำนวยการสถานศึกษา ประธานกรรมการ
 - 4.5 รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ประธานกรรมการ
 - 4.6 หัวหน้าฝ่ายธุรการ การเงิน และพัสดุ กรรมการ
 - 4.7 หัวหน้าฝ่ายวิชาการ กรรมการ
 - 4.8 หัวหน้าสายช่วงชั้น กรรมการ
 - 4.9 หัวหน้าฝ่ายงานบริหารทั่วไป กรรมการและเลขานุการ

5. คณะกรรมการดำเนินงานประหยัดพลังงานของโรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการ
ประหยัด พลังงาน 4 คณะ ประกอบด้วย

5.1 คณะอนุกรรมการบริหารทั่วไป ประกอบด้วย

5.1.1	รองผู้อำนวยการสถานศึกษา	ประธานกรรมการ
5.1.2	ตัวแทนฝ่ายวิชาการ	กรรมการ
5.1.3	ตัวแทนฝ่ายบุคคล	กรรมการ
5.1.4	ตัวแทนฝ่ายบริหารทั่วไป	กรรมการ
5.1.5	ตัวแทนฝ่ายงบประมาณ	กรรมการ
5.1.6	ประธานสถานักเรียน	กรรมการ
5.1.7	หัวหน้าฝ่ายอาคารสถานที่	กรรมการและเลขานุการ

คณะอนุกรรมการบริหารทั่วไป มีหน้าที่ ดังนี้

1. อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการประหยัดพลังงาน
2. ดำเนินการจัดทำกระบวนการ AIC
3. กำหนดนโยบาย และจัดทำแผนปฏิบัติราชการ
4. กำหนดกลุ่มเป้าหมาย และกำหนดมาตรการในการประหยัดพลังงาน
5. ติดตาม กำกับผลการดำเนินงานและจัดทำกลุ่มสัมพันธ์
6. ทบทวน ปรับปรุงแก้ไข (PDCA)

5.2 คณะกรรมการกลุ่มประหยัดพลังงานในห้องเรียน ประกอบด้วย

5.2.1	หัวหน้าฝ่ายอาคารสถานที่	ประธานกรรมการ
5.2.2	ครูประจำชั้นทุกชั้น	กรรมการ
5.2.3	หัวหน้าชั้นทุกชั้น	กรรมการ
5.2.4	ประธานสถานักเรียน	กรรมการ
5.2.5	ครูฝ่ายอาคารสถานที่ 1 คน	กรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการกลุ่มประหยัดพลังงานในห้องเรียน มีหน้าที่

1. นำมาตรการหรือนโยบายมาจัดทำโครงการหรือกิจกรรม
2. กำหนดแนวทางในการดำเนินงานตามโครงการหรือกิจกรรม
3. ปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ
4. ประสานงาน
5. ประเมินผลการดำเนินงาน

O_4 = ค่าที่สังเกตได้เดือนที่ 3 (จำนวนหน่วยไฟฟ้า , น้ำประปา , และโทรศัพท์ที่ใช้) ระหว่างการทดลอง

X = การใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประหยัดพลังงานที่มีประสิทธิผล

2.1.1 รวบรวมข้อมูลก่อนการทดลอง โดยศึกษาจำนวนหน่วยไฟฟ้า น้ำประปา และโทรศัพท์ ที่ใช้เป็นเวลา 2 เดือน

2.1.2 รวบรวมข้อมูลระหว่างการจัดกิจกรรมตามรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประหยัดพลังงานทั้งระบบที่มีประสิทธิผลทุกเดือน เป็นเวลา 2 เดือน

2.1.3 รวบรวมข้อมูลเมื่อสิ้นสุดการศึกษาค้นคว้า โดยศึกษาจำนวนหน่วยไฟฟ้า น้ำประปา และโทรศัพท์ที่ใช้ แบบสอบถามความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประหยัดพลังงานทั้งระบบที่มีประสิทธิผล และแบบประเมินพฤติกรรมกรรมการประหยัดพลังงานของนักเรียน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นบุคลากรในโรงเรียนบ้านนาทุ่ง อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ประกอบด้วยผู้ให้ข้อมูล จำนวน 191 คน ซึ่งจำนวนกลุ่มตัวอย่างกำหนดตามตารางของ Krijcie, R.V, และ D.W. Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2535 หน้า 72) มีวิธีการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

2.2.1 ใช้ประชากรที่เป็นบุคลากรในโรงเรียนบ้านนาทุ่ง อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ปีการศึกษา 2550 ทั้งหมด 343 คน

2.2.2 ผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากร นักการภารโรง โรงเรียนบ้านนาทุ่ง อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ทุกคน ได้กลุ่มตัวอย่าง 23 คน

2.2.3 สุ่มนักเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ระดับชั้นละ 21 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 168 คน ทั้งนี้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างไม่ได้คำนึงถึงเพศและอายุ

2.2.4 ครอบครัวยุของนักเรียนที่ได้รับการสุ่มในข้อ 2.2.3 เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้พลังงานไฟฟ้า น้ำประปา และโทรศัพท์

ผลการสุ่มตัวอย่าง โรงเรียนบ้านนาทุ่ง อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ผู้ให้ข้อมูลของการศึกษาค้นคว้า จำแนกเป็น ผู้บริหาร สถานศึกษา จำนวน 2 คน บุคลากร จำนวน 20 คน นักการภารโรง จำนวน 1 คน และ นักเรียน จำนวน 168 คน รวมทั้งสิ้น 191 คน

2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่

2.3.1 รูปแบบเชิงสมมติฐานการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประหยัดพลังงานทั้งระบบที่มีประสิทธิผล (ได้มาจากขั้นตอนที่ 1)

2.3.2 แบบสอบถามความพึงพอใจในการรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประหยัดพลังงานทั้งระบบของบุคลากร

2.3.3 แบบประเมินพฤติกรรมการใช้พลังงานอย่างถูกวิธีเพื่อการประหยัดพลังงานของนักเรียน

2.4 วิธีการสร้างเครื่องมือ

แบบสอบถามความพึงพอใจในรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประหยัดพลังงานทั้งระบบที่มีประสิทธิผลและแบบประเมินพฤติกรรมประหยัดพลังงานของนักเรียนที่ใช้ในการทดลอง มีรายละเอียดดังนี้

2.4.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประหยัดพลังงานทั้งระบบที่มีประสิทธิผลเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับกำหนดตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ

2.4.2 กำหนดกรอบแนวคิดและนิยามตัวแปรที่จะศึกษา

2.4.3 กำหนดขอบข่ายของข้อความตามขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษาประหยัดพลังงาน

2.4.4 สร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประหยัดพลังงานทั้งระบบที่มีประสิทธิผล

2.4.5 นำร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประหยัดพลังงานทั้งระบบที่มีประสิทธิผล แบบสอบถามความพึงพอใจของบุคลากร และแบบประเมินพฤติกรรมประหยัดพลังงานของนักเรียน ที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อพิจารณาความถูกต้องเหมาะสมในด้านรูปแบบ ความครอบคลุมเนื้อหา วัตถุประสงค์ ความชัดเจนของภาษา และหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม โดยหาความสอดคล้องระหว่างข้อ

คำถามกับกิจกรรมการประหยัดพลังงาน ได้ค่า IOC (IOC: Index of Congruence) อยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 โดยมีผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

1. นายพิพัฒน์ พรหมโพธิ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านป่ากรอง
2. นายบันเทิง ทานะพันธ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านทุ่งน้อย
3. ผู้จัดการไฟฟ้าอำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์
4. ผู้จัดการประปาอำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์
5. ผู้จัดการองค์การโทรศัพท์อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

2.4.6 นำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไข

2.4.7 จัดพิมพ์แบบสอบถามและแบบประเมินฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการศึกษาและเก็บข้อมูล

2.4.8 นำรูปแบบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ ในองค์การที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2.5 การทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้กำหนดให้มีการปฏิบัติงานภาคสนามในปีการศึกษา 2550 เป็นเวลา 2 เดือน และเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้ศึกษาค้นคว้าเอง ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนและหลังการทดลองดังนี้

2.5.1 ผู้ศึกษาขอหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงผู้อำนวยการสถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อทดลองใช้รูปแบบ เก็บข้อมูล และให้ข้อเสนอแนะในการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประหยัดพลังงานทั้งระบบที่มีประสิทธิภาพ

2.5.2 ผู้ศึกษาทำเรื่องบันทึกขออนุญาตผู้อำนวยการสถานศึกษา เพื่อทำการทดลองรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประหยัดพลังงานทั้งระบบอย่างมีประสิทธิภาพ

2.5.3 ผู้ศึกษาประสานบุคลากรผู้ควบคุมกิจกรรมสถานักเรียนเพื่อเสนอมาตรการ/โครงการ/กิจกรรมและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสถานักเรียน

2.5.4 ผู้ศึกษาประสานบุคลากรผู้รับผิดชอบงานด้านงบประมาณเพื่อขอข้อมูลค่าสาธารณูปโภคของสถานศึกษาย้อนหลัง เป็นเวลา 2 เดือนรวมทั้งระหว่างทดลอง 2 เดือน

2.5.5 ผู้ศึกษาขอหนังสือจากผู้อำนวยการสถานศึกษา ถึงผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเพื่อชี้แจงเกี่ยวกับการทดลองใช้รูปแบบ การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประหยัดพลังงานทั้งระบบที่มีประสิทธิภาพและขอความร่วมมือในการมีส่วนร่วมในการทดลองและรวบรวมข้อมูล

2.5.6 รวบรวมข้อมูลก่อนการทดลอง โดยศึกษาจำนวนหน่วยไฟฟ้า น้ำประปา และโทรศัพท์ ของสถานศึกษา บุคลากรและครอบครัวของนักเรียนที่ใช้ย้อนหลัง เป็นเวลา 2 เดือน และสังเกตพฤติกรรมการใช้พลังงานของบุคลากร นักเรียน

2.5.7 รวบรวมข้อมูลระหว่างการจัดกิจกรรมตามรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประหยัดพลังงานทั้งระบบที่มีประสิทธิผลทุกเดือน เป็นเวลา 2 เดือน

2.5.8 รวบรวมข้อมูลเมื่อสิ้นสุดการศึกษาค้นคว้า โดยศึกษาจำนวน หน่วยไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์และเชื้อเพลิงที่ใช้ และรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามพฤติกรรมการใช้พลังงานที่ถูกรู้ในการประหยัดพลังงานของนักเรียนและแบบสอบถามความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาประหยัดพลังงานของบุคลากร

2.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

2.6.1 โดยการใช้คอมพิวเตอร์จัดทำกราฟเพื่อดูแนวโน้มของหน่วยไฟฟ้า น้ำประปา และโทรศัพท์

2.6.2 ใช้คอมพิวเตอร์คำนวณค่าสถิติจากแบบสอบถามความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประหยัดพลังงานทั้งระบบที่มีประสิทธิผลของบุคลากร และแบบประเมินพฤติกรรมต่อการประหยัดพลังงานของนักเรียน

2.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.7.1 วิเคราะห์จากกราฟ

2.7.2 ค่าสถิติ ,ค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ย (\bar{x}), ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S)

2.7.3 การเปรียบเทียบข้อมูลจากหน่วยการใช้ไฟฟ้าก่อนและระหว่างการใช้รูปแบบ โดยใช้การทดสอบค่า ที

2.8 เกณฑ์การแปลค่าคะแนนของแบบสอบถามแต่ละชุด มีดังนี้

2.8.1 แบบสอบถามความพึงพอใจของบุคลากร ใช้แบบมาตรฐานส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยแปลค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ตามแบบสอบถามของคณะผู้ศึกษาแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 ระดับความคิดเห็นการประหยัดพลังงาน มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 ระดับความคิดเห็นการประหยัดพลังงาน มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 ระดับความคิดเห็นการประหยัดพลังงาน ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 ระดับความคิดเห็นการประหยัดพลังงาน น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 ระดับความคิดเห็นการประหยัดพลังงาน น้อยที่สุด

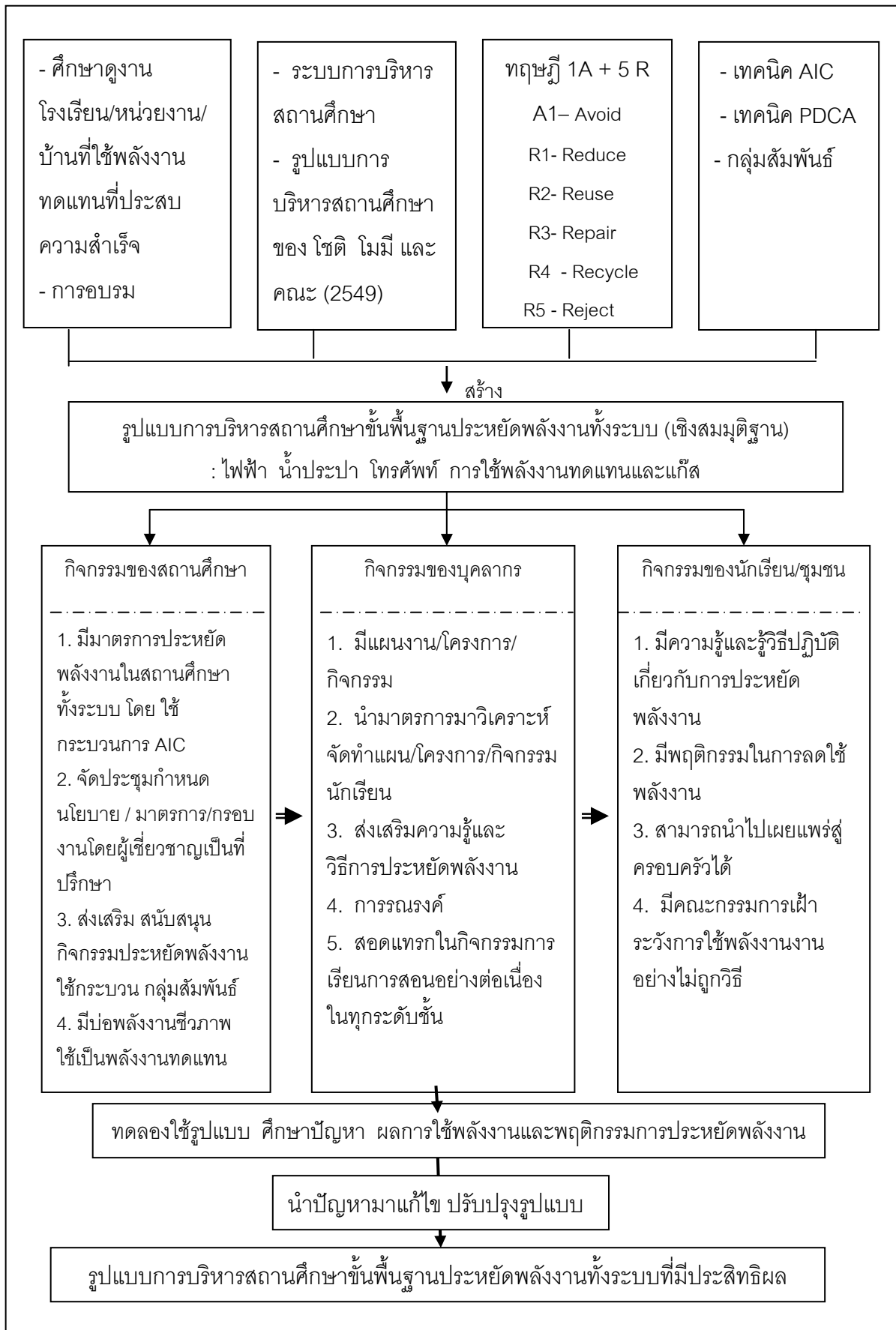
2.8.2 แบบประเมินพฤติกรรมกรรมการประหยัดพลังงานของนักเรียน ผู้ศึกษาถือเกณฑ์การให้คะแนนข้อคิดเห็นที่มีลักษณะนิมิตดังนี้

ปฏิบัติทุกครั้ง	ให้คะแนน	3	คะแนน
ปฏิบัติบางครั้ง	ให้คะแนน	2	คะแนน
ไม่เคยปฏิบัติ	ให้คะแนน	1	คะแนน

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาและศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประหยัดพลังงานทั้งระบบที่มีประสิทธิผล

- 3.1 นำปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการทดลองมาเข้าที่ประชุมเพื่อหาแนวทางแก้ไข
- 3.2 นำบันทึกการแก้ไขมาหาข้อสรุปเพื่อปรับปรุงรูปแบบ
- 3.3 ปรับปรุงรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประหยัดพลังงานทั้งระบบที่มีประสิทธิผล
- 3.4 ทดลองใช้รูปแบบต่อจนกระทั่งสิ้นสุดการศึกษาค้นคว้า
- 3.5 สรุปผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประหยัดพลังงานทั้งระบบที่มีประสิทธิผล

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษา

สถานศึกษาประชุมร่วมกับบุคลากรกำหนดเป้าหมาย และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน เพื่อกำหนดกรอบงานและมาตรการประหยัดพลังงานในสถานศึกษา ส่งผลต่อการประหยัดพลังงานทั้งระบบ ดังนี้

1. ผู้บริหาร ครู หัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ สภานักเรียน ร่วมประชุมเพื่อหามาตรการร่วมกันในการประหยัดพลังงานต่าง ๆ อันได้แก่การประหยัดไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์ และการนำพลังงานทดแทนมาใช้ ซึ่งได้วิธีการและมาตรการดังนี้คือ

1.1 การประหยัดไฟฟ้า

1.1.1 รณรงค์การประหยัดโดยการติดป้ายข้อห้ามและข้อควรปฏิบัติในการประหยัดไฟฟ้า

1.1.2 จัดนิทรรศการและสาธิตการใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์ไฟฟ้าต่าง ๆ อย่างถูกวิธี

1.1.3 ครูประจำชั้น / ประจำวิชา จัดกิจกรรมสอดแทรกในการเรียนการสอนโดยเน้นกิจกรรมอย่างหลากหลายวิธี เพื่อเป็นการส่งเสริมและปลูกฝังในการประหยัดพลังงานไฟฟ้า

1.1.4 แต่งตั้งคณะกรรมการประจำห้องเรียน ประกอบด้วยครูประจำชั้นเป็นประธาน และนักเรียนในชั้น 4-5 คน เป็นกรรมการ เพื่อเฝ้าระวังและควบคุมดูแลการใช้ไฟฟ้าโดยไม่ถูกวิธี

1.1.5 คณะกรรมการเฝ้าระวังการใช้ไฟฟ้าโดยไม่ถูกวิธี มีหน้าที่เฝ้าระวังควบคุม และรายงานต่อคณะกรรมการดำเนินงานสถานศึกษาประหยัดพลังงานทั้งระบบ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง

1.2 การประหยัดน้ำประปา

1.2.1 รณรงค์การประหยัดน้ำประปาโดยการติดป้ายบอกถึง คุณลักษณะการใช้ประโยชน์ของน้ำแต่ละจุด เช่น ใช้เป็นน้ำดื่มเท่านั้น ใช้เป็นน้ำใช้ห้ามดื่ม

1.2.2 จัดนิทรรศการและสาธิต การใช้ตัวอย่างถูกวิธี ประหยัดและคุ้มค่า

1.2.3 ครูประจำชั้น / ประจำวิชา จัดกิจกรรมสอดแทรกในการเรียนการสอนโดยเน้นกิจกรรมอย่างหลากหลายวิธี เพื่อเป็นการส่งเสริมและปลูกฝังในการรู้จักใช้น้ำอย่างประหยัดและคุ้มค่า

1.2.4 แต่งตั้งคณะกรรมการประจำห้องเรียน ประกอบด้วยครูประจำชั้นเป็นประธาน และนักเรียนในชั้น 4-5 คน เป็นกรรมการ เพื่อเฝ้าระวังและควบคุมดูแลการใช้น้ำโดยไม่ถูกวิธี

1.2.5 คณะกรรมการเฝ้าระวังการใช้น้ำโดยไม่ถูกวิธี มีหน้าที่เฝ้าระวังควบคุม และรายงานต่อคณะกรรมการดำเนินงานสถานศึกษาประหยัดพลังงานทั้งระบบ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง

1.3 การประหยัดค่าโทรศัพท์

1.3.1 รณรงค์โดยอธิบายวิธีการใช้ การจัดนิทรรศการและให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้โทรศัพท์อย่างถูกวิธี

1.3.2 จัดทำข้อปฏิบัติในการใช้โทรศัพท์อย่างประหยัดที่ได้ะโทรศัพท์ของโรงเรียนทุกเครื่อง เช่น ก่อนจะสื่อสารควรเขียนถึงสิ่งที่ต้อง หรือข้อความที่จะสื่อสาร หรือข้อมูลที่ต้องการ เพื่อให้การสื่อสารรวดเร็ว มีความเข้าใจตรงกัน และถูกต้อง

1.3.3 ครูประจำชั้นส่งเสริมและแนะนำการใช้โทรศัพท์อย่างถูกวิธีและประหยัดในห้องเรียน

1.4 การใช้พลังงานทดแทน การใช้พลังงานทดแทนของสถานศึกษาประหยัดพลังงานทั้งระบบที่มีประสิทธิผลในที่นี้คือการนำก๊าซชีวภาพที่เกิดจากการหมักมูลสัตว์มาใช้เป็นพลังงานทดแทนพลังงานอื่น ๆ โดยสถานศึกษาทำการสร้างบ่อหมักก๊าซชีวภาพจากมูลสัตว์ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 2 เมตร ลึก 1.60 เมตร จำนวน 1 บ่อ และใช้มูลสัตว์จากฟาร์มที่อยู่ใกล้เคียงบริเวณสถานศึกษา มาเป็นวัสดุในการหมัก ซึ่งจะเป็นพลังงานที่ทดแทนการใช้ก๊าซหุงต้มที่สถานศึกษาสามารถนำไปใช้ได้ในอนาคต

2. เชิญวิทยากร ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ด้าน การประหยัดไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์ มาให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการประหยัดพลังงาน และวิธีการใช้พลังงานอย่างไรให้เกิดความคุ้มค่า ซึ่งวิทยากร ประกอบด้วย

2.1 ผู้จัดการไฟฟ้าอำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

2.2 ผู้จัดการการประปาอำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

2.3 ผู้จัดการองค์การโทรศัพท์อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

3. ศึกษาดูงานสถานศึกษา/หน่วยงานบ้านที่ใช้พลังงานทดแทนที่ประสบความสำเร็จดังนี้

3.1 ศึกษาดูงานที่ศูนย์ทดลองวิชาการพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน จังหวัดพิษณุโลก เลขที่ 80 หมู่ที่ 3 ตำบล มะขามสูง อำเภอเมือง จังหวัด พิษณุโลก ซึ่งได้รับความอนุเคราะห์จาก นายস্যัมภ์ คำสายใย เจ้าหน้าที่ศูนย์ทดลองวิชาการพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน เป็นวิทยากรในการให้ความรู้และนำเยี่ยมชม

3.2 ศึกษาดูงานการใช้พลังงานทดแทนจากก๊าซชีวภาพที่บ้านเลขที่ 46/1 หมู่ที่ 3 ตำบลมะขามสูง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งเป็นบ้านของนายประทีน ศรีแก้วถอย

4. ผู้บริหาร ครู หัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ สถานักเรียน ร่วมประชุมเพื่อหามาตรการร่วมกันในการประหยัดพลังงานต่าง ๆ อันได้แก่การประหยัดไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์ และการนำพลังงานทดแทนมาใช้ ซึ่งได้วิธีการและมาตรการดังนี้คือ

4.1 การประหยัดไฟฟ้า

4.1.1 รณรงค์การประหยัดโดยการติดป้ายข้อห้ามและข้อควรปฏิบัติในการประหยัดไฟฟ้า

4.1.2 จัดนิทรรศการและสาธิตการใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์ไฟฟ้าต่าง ๆ อย่างถูกวิธี

4.1.3 ครูประจำชั้น / ประจำวิชา จัดกิจกรรมสอดแทรกในการเรียนการสอน โดยเน้นกิจกรรมอย่างหลากหลายวิธี เพื่อเป็นการส่งเสริมและปลูกฝังในการประหยัดพลังงานไฟฟ้า

4.1.4 แต่งตั้งคณะกรรมการประจำห้องเรียน ประกอบด้วยครูประจำชั้นเป็นประธาน และนักเรียนในชั้น 4-5 คน เป็นกรรมการ เพื่อเฝ้าระวังและควบคุมดูแลการใช้ไฟฟ้าโดยไม่ถูกวิธี

4.1.5 คณะกรรมการเฝ้าระวังการใช้ไฟฟ้าโดยไม่ถูกวิธี มีหน้าที่เฝ้าระวัง ควบคุม และรายงานต่อคณะกรรมการดำเนินงานสถานศึกษาประหยัดพลังงานทั้งระบบ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง

4.2 การประหยัดน้ำประปา

4.2.1 รณรงค์การประหยัดน้ำประปาโดยการติดป้ายบอกถึง คุณลักษณะการใช้ประโยชน์ของน้ำแต่ละจุด เช่น ใช้เป็นน้ำดื่มเท่านั้น ใช้เป็นน้ำใช้ห้ามดื่ม

4.2.2 จัดนิทรรศการและสาธิต การใช้น้ำอย่างถูกวิธี ประหยัดและคุ้มค่า

4.2.3 ครูประจำชั้น / ประจำวิชา จัดกิจกรรมสอดแทรกในการเรียนการสอน โดยเน้นกิจกรรมอย่างหลากหลายวิธี เพื่อเป็นการส่งเสริมและปลูกฝังในการรู้จักใช้น้ำอย่างประหยัดและคุ้มค่า

4.2.4 แต่งตั้งคณะกรรมการประจำห้องเรียน ประกอบด้วยครูประจำชั้นเป็นประธาน และนักเรียนในชั้น 4-5 คน เป็นกรรมการ เพื่อเฝ้าระวังและควบคุมดูแลการใช้น้ำโดยไม่ถูกวิธี

4.2.5 คณะกรรมการเฝ้าระวังการใช้น้ำโดยไม่ถูกวิธี มีหน้าที่เฝ้าระวัง ควบคุม และรายงานต่อคณะกรรมการดำเนินงานสถานศึกษาประหยัดพลังงานทั้งระบบ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง

4.3 การประหยัดค่าโทรศัพท์

4.3.1 รณรงค์โดยอธิบายวิธีการใช้ การจัดนิทรรศการและให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้โทรศัพท์อย่างถูกวิธี

4.3.2 จัดทำข้อปฏิบัติในการใช้โทรศัพท์อย่างประหยัดที่ได้ะโทรศัพท์ของโรงเรียนทุกเครื่อง เช่น ก่อนจะสื่อสารควรเขียนถึงสิ่งที่ต้อง หรือข้อความที่จะสื่อสาร หรือข้อมูลที่ต้องการ เพื่อให้การสื่อสารรวดเร็ว มีความเข้าใจตรงกัน และถูกต้อง

4.3.3 ครูประจำชั้นส่งเสริมและแนะนำการใช้โทรศัพท์อย่างถูกวิธีและประหยัดในห้องเรียน

4.4 การใช้พลังงานทดแทน การใช้พลังงานทดแทนของสถานศึกษาประหยัดพลังงานทั้งระบบที่มีประสิทธิภาพในที่นี้คือการนำก๊าซชีวภาพที่เกิดจากการหมักมูลสัตว์มาใช้เป็นพลังงานทดแทนพลังงานอื่น ๆ โดยสถานศึกษาทำการสร้างบ่อหมักก๊าซชีวภาพจากมูลสัตว์ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 2 เมตร ลึก 1.60 เมตร จำนวน 1 บ่อ และใช้มูลสัตว์จากฟาร์มที่อยู่ใกล้เคียงบริเวณสถานศึกษา มาเป็นวัสดุในการหมัก ซึ่งจะเป็นพลังงานที่ทดแทนการใช้ก๊าซหุงต้มที่สถานศึกษาสามารถนำไปใช้ได้ในอนาคต

บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษา มีบทบาทสำคัญในการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาประหยัดพลังงานทั้งระบบอย่างมีประสิทธิภาพเป็นอย่างดี เนื่องจากอำนาจหน้าที่ในการอนุมัติต่าง ๆ อยู่ที่ผู้บริหารสถานศึกษา ฉะนั้น หน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาคือ

1. เป็นผู้นำในการดำเนินงานสถานศึกษาประหยัดพลังงานทั้งระบบอย่างมีประสิทธิภาพ
2. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการประหยัดพลังงาน
3. กระตุ้น/เร่งเร้าให้บุคลากรทุกฝ่ายปฏิบัติหน้าที่และมีพฤติกรรมในการประหยัดพลังงาน

อย่างถาวร

4. นิเทศ ติดตาม และประเมินผลอย่างเป็นระบบ
5. นำรูปแบบมาวิเคราะห์และปรับปรุงเพื่อนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากกรอบแนวคิด และรายละเอียดขั้นตอนของรูปแบบสถานศึกษาประหยัดพลังงานทั้งระบบที่มีประสิทธิภาพ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิจัยโดยใช้เทคนิค AIC ของวิลเลียม อีสมิท(โชติ โหมมี และคณะ:30) มาเป็นกรอบแนวการสร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประหยัด

พลังงานทั้งระบบที่มีประสิทธิผล ที่เน้นให้มีการประหยัดพลังงานแบบร่วมมือร่วมใจ เพื่อให้เกิดการประหยัดพลังงานทั้งระบบอย่างมีประสิทธิภาพ 3 ขั้นตอนดังนี้

1 สถานศึกษาประชุมร่วมกับบุคลากรเพื่อกำหนดเป้าหมาย ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานเพื่อกำหนดกรอบงานและมาตรการที่เน้นการประหยัดพลังงานในสถานศึกษา ส่งผลต่อการประหยัดพลังงานทั้งระบบ ดังนี้

1.1 การใช้ไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์ และเชื้อเพลิงในสถานศึกษาลดลง

1.2 บุคลากรสามารถนำมาตรการมากำหนดเป็นแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมเพื่อนำสู่วิธีการประหยัดพลังงานที่มีประสิทธิผล และเกิดความพึงพอใจที่พร้อมนำไปปฏิบัติ

1.3 นักเรียนร่วมรณรงค์ในการประหยัดพลังงาน เผยแพร่วิธีการประหยัดพลังงานสู่ชุมชน จนเกิดพฤติกรรมร่วมในการประหยัดพลังงาน

2 สร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประหยัดพลังงานทั้งระบบที่มีประสิทธิผล

3 ทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประหยัดพลังงานทั้งระบบที่มีประสิทธิผล โดยใช้เทคนิค AIC และ PDCA มาประยุกต์

รูปบ่อหมักมูลสัตว์ เพื่อทดลองผลิตพลังงานทดแทน

ภาพที่ 1 บ่อหมัก

ภาพที่ 2
การต่อท่อก๊าซ

ภาพที่ 3
วงจรการหมัก
และนำไปใช้

“ทีมา”: ศูนย์ทดลองวิชาการพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานจังหวัด